

درسی بزرگ برای کامیابی مدیران

بهروز بهزادی

«ماتسوشیتا» کارآفرین نامدار ژاپن را بیشتر تحصیلکردگان و مدیران کشورمان می‌شناسند. او کسی است که از صفر به چندصد میلیارد دلار ثروت رسید و حتی امروز که دیگر در میان ما نیست به عنوان بنیانگذار صنایع الکتریکی ژاپن و کسی شناخته می‌شود که اصول مدیریت ژاپنی را مدون کرد و در اختیار مدیران سراسر جهان گذاشت.

برای اینکه خوانندگان این یادداشت او را بهتر بشناسند، باید بگویم ماتسوشیتا در سال ۱۹۳۲ وقتی ماموریت شرکت خود را برای کارکنانش تشریح می‌کرد، یک برنامه بلندمدت کاری برای ۲۵۰ سال شامل ۱۰ برنامه ۲۵ ساله برای ۱۰ نسل کاری اعلام کرد. جالب است بدانید همین شرکت در حال حاضر یعنی سال‌ها پس از مرگ ماتسوشیتا تحت عنوان صدها نام تجاری معروف برای ۳۰۰ هزار نفر در سراسر جهان کار ایجاد کرده و حدود ۸۰ میلیارد دلار درآمد سالانه دارد.

اگر در زندگی ماتسوشیتا تحقیق کنیم، به بسیاری از مسائل جالب توجه که هر یک درسی بزرگ برای ما است برمی‌خوریم و چون می‌دانم همین چند خط انگیزه‌ای در شما ایجاد کرده است که بیشتر درباره او بخوانید و بدانید. شما را به ده‌ها کتاب و مقاله درباره زندگی او حواله می‌دهم - که خوشبختانه به زبان فارسی ترجمه شده اند - و به بخشی از پندارهای او که اصولی بسیار مهمی از زندگی را به ما عرضه می‌دارد می‌پردازم.

اصل اول اینکه با محصولات بسیار متنوعی که شرکت او می‌ساخت، هر بار که درباره کارش از او می‌پرسیدند می‌گفت: «این‌ها را انسان می‌سازد».

تعریف او از انسان سازی، بخشی از فرآیند مدیریت است که پس از او مورد توجه بسیاری از مدیران جهان، از صنایع بزرگ گرفته تا فرهنگ و سیاست، یعنی رئیس‌ان کشورهای مختلف جهان قرار گرفت. ماتسوشیتا حتی زندگی‌نامه‌ای دارد که با عنوان «نخست انسان، سپس کالا» منتشر شده است. او با میلیاردها دلار ثروت همیشه به نیروی انسانی خود می‌تازید، چراکه ثروت را فناشدنی می‌دانست ولی انسان را - که البته منظور او فرهنگ‌پرور چاودان

از آنجا که من علاقه زیادی به عملکرد ماتسوشیتا دارم، همیشه اکثر مطالبی را که درباره او نوشته شده است خوانده‌ام. یکی از این مطالب تحلیل نویسنده‌ای از زندگی او بود؛ نویسنده‌ای تقریباً گمنام که نامش به یادمانده است، ولی آنچه نوشته بود به علت جذابیت در خاطر من نقش بسته است. او پس از توضیح بسیار مفصلي درباره زندگی ماتسوشیتا و بازگویی اصولی که به پندنامه مدیریتی او معروف شده و در بیش از ۲۰ بخش گرد آمده است، به بندهای پایانی اشاره کرده که در آنها ماتسوشیتا ضمن اعلام اینکه به دنبال دستیابی به صلح، خوشبختی، سعادت و رفاه - نه تنها برای مردم ژاپن بلکه برای جهان است، یادآور شده است:

«تا زمانی که از راهبرائی توانمند برخورداریم، آینده‌ای درخشان در پیش خواهیم داشت. ما نیازمند پرورش مردمان شایسته و کاردارن برای شکل دادن به آینده هستیم.»

اما مهم‌ترین کار این نویسنده، بازگویی چکیده و عصاره زندگی ماتسوشیتا بود که دنیایی از مفاهیم عالی زندگی را در خود داشت. او نوشته بود که کل زندگی این شخصیت بزرگ

ماتسوشیتا در سال ۱۹۳۲ وقتی ماموریت شرکت خود را برای کارکنانش تشریح می‌کرد، یک برنامه بلندمدت کاری برای ۲۵۰ سال شامل ۱۰ برنامه ۲۵ ساله برای ۱۰ نسل کاری اعلام کرد. جالب است بدانید همین شرکت در حال حاضر یعنی سال‌ها پس از مرگ ماتسوشیتا تحت عنوان صدها نام تجاری معروف برای ۳۰۰ هزار نفر در سراسر جهان کار ایجاد کرده و حدود ۸۰ میلیارد دلار درآمد سالانه دارد ...

جهان، در این جمله خلاصه می‌شود:

«به خدا، خودت و مردم عشق بورز»

و سپس به تشریح مزایای این سه جمله پرداخته، بود که اصل زندگی مردمان کامیاب جهان محسوب می‌شود.

در ادامه وی یادآور شده بود نوعی از زندگی را تصور کنید که خدایی در آن نباشد، برای خودتان و دیگران ارزش قائل نباشید، یعنی افراد جامعه خود را دوست نداشته باشید، در چنین شرایطی نمی‌توانید نام انسان بر خود بگذارید، چرا که آدمی صاحب عقل است، برای زندگی توام با کامیابی بر جهان گام نهاده است و چون موجودی اجتماعی است، اگر در جمع نباشد و بر جمع عشق نوزد، نمی‌توان بر او نام آدمی نهاد.

در ادامه آمده بود: آدمی که خدا را شناسد و به او عشق نوزد، در واقع از دستورات او که نظم جهان بر آن استوار است سرپیچی کرده است و هدفی در زندگی او نمودار نمی‌شود. بر این عارضه اگر انسانی را که به خود و دیگران عشق نمی‌ورزد و هدف از زندگی خود را نمی‌شناسد بیفزایید به این می‌ماند که در صحرائی بیهوش زندگی می‌کنید که هیچ امیدي به ادامه زنده ماندن ندارید.

ماتسوشیتا به این دلیل می‌گفت مهم‌ترین کار او انسان سازی است، که بر معنای انسانیت تکیه داشت. او معتقد بود آدمیان مهم‌ترین سرمایه جهان محسوب می‌شوند و در نتیجه کشور یا کوچک‌تر از آن، بنگاه‌های صنعتی اگر سرمایه خود را چیزی جز انسان - البته تحصیلکرده و فهمیده - بدانند سقوط آزاد را تجربه می‌کنند.